

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu **G., spol. s r.o., K.**, zastúpeného JUDr. J. T., advokátom v K., proti žalovanej **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29.augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 31.mája 2007 číslo 322-1600-GC-04/2007 o výške poistného, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9.januára 2008, č.k. 7S/66/2007-33, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 9.januára 2008, č.k. 7S/66/2007-33, **p o t v r d z u j e .**

Žalovaná **je povinná** zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 49,46 € (1 490 Sk) do rúk jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Tajtáka do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 9.januára 2008, č.k. 7S/66/2007-33, zrušil rozhodnutie žalovanej z 31.mája 2007 číslo 322-1600-GC-04/2007 ako aj rozhodnutie jej správneho orgánu prvého stupňa z 30.novembra 2006 číslo 700-3410714306-GC-04/06 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie z dôvodov § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaná preskúmaným rozhodnutím zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Košice z 30.novembra 2006 č.700-3410714306-GC-04/06 z formálnych dôvodov, pričom žalobcovi bolo naďalej predpísané poistné za mesiac júl až december 2004 na nemocenské poistenie v sume 1 615,20 Sk (53,61 €), na starobné poistenie v sume 11 506,80 Sk (381,96 €), na invalidné poistenie v sume 3 455,90 Sk (114,71 €), na poistenie v nezamestnanosti v sume 1 156,60 Sk (38,39 €), na úrazové poistenie v sume 854,50 Sk (28,36 €), na garančné poistenie v sume 147,10 Sk (4,88 €) a na poistné do rezervného fondu v sume 1 585,90 Sk (52,64 €), (spolu 20 322 Sk (674,57 €), pričom v ostatnom žalovaná prvostupňové správne rozhodnutie potvrdila. Žalovaná uviedla, že žalobca za obdobie od júla 2004 do decembra 2004 nezahrnul do vymeriavacieho základu náhradu za pohotovosť, čím porušil ustanovenie § 138 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003Z.z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.decembra. 2004 (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Žalovaná neakceptovala námietku žalobcu, že náhrada za pracovnú pohotovosť, ktorú žalobca poskytol svojim zamestnancom sa nezahŕňa do vymeriavacieho základu pre výpočet poistného, lebo pracovnú pohotovosť definuje ustanovenie § 96 zákona č. 311/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákoník práce“).

Krajský súd zdôraznil skutočnosť, že do vymeriavacieho základu žalobcu pre výpočet poistného na sociálne poistenie nemožno zahrnúť aj náhradu za pohotovosť, poskytovanú zamestnancom žalobcu podľa Zákoníka práce. K spornému výkladu § 138 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení uviedol, že citované ustanovenie používa pojem „náhrada za pohotovosť“ zhodne ako § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z.z.“), na ktoré odkazuje poznámka pod čiarou č. ⁷⁵⁾. Podľa jeho názoru náhrada za pohotovosť podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z. je špecifickým druhom náhrady za pohotovosť, ktorú definuje Zákoník práce a je osobitnou kategóriou náhrady za pohotovosť, poskytovanej príslušníkom hasičského a záchranného zboru.

Z tejto skutočnosti vyplýva záver, že náhradou za pohotovosť, ktorá je poskytovaná podľa osobitného predpisu možno rozumieť len náhradu za pohotovosť, poskytovanú podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z.. Poukázal aj na skutočnosť, že zákonné ustanovenie hovorí o náhrade za pohotovosť podľa osobitného predpisu a nie podľa osobitných predpisov.

Poznámka pod čiarou č. ⁷⁵⁾ k § 138 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.decembra 2004 neobsahuje demonštratívny výpočet právnych predpisov na ktoré odkazuje, ale taxatívne vymedzuje druh náhrady za pohotovosť. Ak teda text právnej normy v súvislosti s odkazom na poznámku pod čiarou používa pojem „osobitný predpis“ vtedy, keď existuje viac právnych predpisov upravujúcich nároky v súvislosti s pracovnou pohotovosťou, bolo zámerom zákonodarcu špecifikovať osobitný právny predpis.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná a žiadala, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a žalobu zamietol. Poukázala na legislatívno-technické pokyny v prílohe č. 2 Legislatívnych pravidiel, v zmysle ktorých poznámky pod čiarou nie sú súčasťou právneho predpisu a vzhľadom na informatívny charakter slúžia k spresneniu výkladu ustanovenia zákona. Poznámka pod čiarou sa použije vždy, ak je preberanie iného zákona nevyhnutné. Ak zákonné ustanovenie upravuje započítanie náhrady za pohotovosť do vymeriavacieho základu podľa osobitného predpisu, právne významný je text zákonného ustanovenia a nie poznámka pod čiarou, ktorá v spornom prípade odkazuje na zákon č. 315/2001 Z.z.. Žalovaná v odvolaní zároveň poukázala i na stanovisko Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), k výkladu § 138 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého vymeriavací základ zamestnanca na účely sociálneho poistenia je príjem, uvedený v § 138 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je potrebné do príjmu zamestnanca za vykonanú prácu, ktorý podlieha dani z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu, zahrnúť aj náhradu za pracovnú pohotovosť, náhradu za pohotovosť, náhradu za služobnú pohotovosť a príplatok za pohotovosť. Ďalej poukázala na rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 10. januára 2007, č.k. 7S/16/2006-34, ktorý rozhodoval na základe žaloby toho istého žalobcu v obdobnej veci o predpísaní penále.

Žalobca žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že žalovaná vo svojom odvolaní opätovne poukazuje na legislatívno-technické pokyny v prílohe č. 2 Legislatívnych pravidiel a na stanovisko ministerstva. Naďalej namietal, že žalovaná nesprávne použila ustanovenie § 138 zákona o sociálnom poistení. Citovaný rozsudok Krajského súdu v Košiciach nepovažoval za vecne správny, ale vysvetlil, že odvolanie proti nemu nepodal, lebo predmetom uvedeného konania bolo rozhodnutie o penále, ktoré žalovaná žalobcovi odpustila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nemožno vyhovieť.

Podľa § 138 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení vymeriavací základ zamestnanca je náhrada mzdy za dovolenku na zotavenie, náhrada mzdy za sviatok, náhrada mzdy pri prekážkach v práci podľa osobitného predpisu, ⁷³⁾ náhrada mzdy plynúca z neplatného skončenia pracovného pomeru ⁷⁴⁾ a náhrada za pohotovosť podľa osobitného predpisu. ⁷⁵⁾

Do vymeriavacieho základu zamestnanca sa nezahŕňa odstupné, odchodné, cestovné náhrady, výnosy z kapitálových podielov (akcií) alebo obligácií, odmena za pracovnú pohotovosť, príspevky zo sociálneho fondu, príspevky na doplnkové dôchodkové poistenie do výšky 3% hrubých ročných príjmov zamestnanca, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca podľa osobitného predpisu, ⁷⁶⁾ príjem zamestnanca v súvislosti s používaním motorového vozidla na služobné účely a súkromné účely, odmeny podľa osobitných predpisov v oblasti priemyselných práv, odmeny vyplácané pri pracovných jubileách a životných jubileách, odmeny pri odchode do starobného dôchodku a plnenia poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení, plnenia poskytnuté zamestnávateľom po skončení pracovného pomeru, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru a náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca. ⁵¹⁾ (§ 138 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Z obsahu súdneho spisu a z administratívneho spisu vyplýva, že žalovaná riadne zistila skutočný stav vecí.

Pred rozhodnutím vo veci bolo však potrebné posúdiť, či náhradu za pracovnú pohotovosť vyplatenú zamestnancom žalobcu, možno podľa poznámky ⁷⁵⁾ považovať za náhradu za pohotovosť podľa osobitného predpisu v zmysle § 138 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31.decembra 2004. Bolo potrebné posúdiť, či vzhľadom na informatívny charakter poznámok pod čiarou v zmysle legislatívno-technických pokynov, uvedených v prílohe č. 2 Legislatívnych pravidiel pod pojmom „náhrada za pohotovosť s poznámkou ^{75c)} treba rozumieť všetky formy náhrady za pohotovosť podľa všetkých platných osobitných predpisov upravujúcich tieto náhrady (teda aj náhradu za

pracovnú pohotovosť podľa Zákonníka práce, mzdu podľa zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe, náhradu podľa zákona č. 315/2001 Z.z. a podľa zákona č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, náhradu za služobnú pohotovosť podľa zákona č. 154/2001 Z.z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry, podľa zákona č. 312/2001 Z.z., podľa zákona č. 315/2001 Z.z. a príplatok za pohotovosť podľa zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Odvolačiaci súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že poznámka pod čiarou nemá normatívnu povahu a nemôže normatívnym spôsobom upraviť práva a povinnosti nad rámec právnej úpravy, ktorej sa poznámka pod čiarou týka. Aj odvolací súd dospel k záveru, že význam takejto informácie pre správnu aplikáciu právneho predpisu je treba hodnotiť v kontexte celého predpisu v súvislosti s jeho ostatnými ustanoveniami.

V texte § 138 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení sa používa pojem „náhrada za pohotovosť“ zhodne s textom § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z., na ktoré odkazuje poznámka č. ⁷⁵⁾ zákona o sociálnom poistení. Podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z. je náhrada za pohotovosť upravená osobitne, a po priznaní formou rozhodnutia má podľa § 92 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z. len u príslušníkov hasičského a záchranného zboru charakter pravidelnej stálej zložky odmeňovania.

Pod pojmom „náhrada za pohotovosť poskytovaná podľa osobitného predpisu“ možno rozumieť len náhradu za pohotovosť poskytovanú podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z., a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že zákonné ustanovenie v súvislosti s náhradou za pohotovosť neuvádza odkaz v poznámke pod čiarou demonštratívnym výpočtom, ale taxatívne a odkazuje len na jeden osobitný predpis zo skupiny viacerých osobitných predpisov, upravujúcich nároky v súvislosti s pracovnou pohotovosťou. Žalovaná preto nesprávne započítala do vymeriavacieho základu pre výpočet poistného na sociálne poistenie aj náhradu za pracovnú pohotovosť poskytnutú žalobcom jeho zamestnancom podľa Zákonníka práce.

Žalovaná v odvolacom konaní neuviedla žiadne nové podstatné skutočnosti, ktoré by právny záver, obsiahnutý v rozsudku súdu prvého stupňa spochybnili, ale preukázali jeho nesprávnosť. Stanovisko ministerstva bolo prijaté s cieľom zjednotiť výklad § 138 zákona

o sociálnom poistení obsahuje právny názor, že do vymeriavacieho základu zamestnanca na účely sociálneho poistenia sa zahrnuje aj náhrada za pracovnú pohotovosť, náhrada za pohotovosť, náhrada za služobnú pohotovosť a príplatok za pohotovosť. Toto stanovisko, ktoré nemá charakter všeobecne záväzného právneho predpisu však obsahuje nesprávny právny názor a nemôže mať rovnaké účinky ako zákon, ak je v rozpore s ním. Žalovaná preto vo svojej rozhodovacej činnosti nebola viazaná nesprávnym právnym názorom uvedeným v stanovisku, ale textom zákona.

Odvolací súd považuje za nesprávny extenzívny výklad, ktorý je obsiahnutý v stanovisku ministerstva, lebo s využitím extenzívneho výkladu bola nesprávne interpretovaná „náhrada za pohotovosť podľa osobitného predpisu“ upravená v ustanovení § 138 ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, lebo v odseku 2 uvedeného ustanovenia pojem „odmena za pracovnú pohotovosť“ ako širší pojem zahŕňal aj náhradu za pracovnú pohotovosť. Výklad § 138 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení, ktoré by na jednej strane tú istú zložku zahŕňalo do vymeriavacieho základu a na druhej strane by ju do vymeriavacieho základu nezahŕňalo by bol nelogický a zároveň by znemožňoval použitie uvedeného ustanovenia v praxi.

Odvolací súd na rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 10.januára 2007, č.k. 7S/16/2006-34 neprihliadol, lebo ho nepovažoval v danej právnej veci za právne významné a nebol ním viazaný.

Odvolací súd preto odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 9.januára 2008, č.k. 7S/66/2007-33 považoval za vecne správny a dostatočne doložený vykonaným dokazovaním.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 49,46 € (1 490 Sk), ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia žalobcu a predstavuje ich tarifná odmena, vypočítaná podľa § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších

predpisov, a to za 1 úkon právnej služby /písomné vyjadrenie k odvolaniu/ vo výške 43,15 € (1 300 Sk) s paušálnou náhradou vo výške 6,31 € (190 Sk) , (§ 16 ods. 3 cit. vyhlášky). Trovy odvolacieho konania predstavujú teda spolu sumu 49,46 € (1 490 Sk).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 24. septembra 2009

JUDr. Elena Závadská, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová